Development Strategies in Medical Education

Summer 2025. Vol 12. Issue 2

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

Research Article

The attitude and feelings of patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom City toward the presence of medical students in the year 2023-2024

Majid Tavakol[1], Hasan Majidi[2], Anahita Haghjoo[3], Rahil Haghjoo[4], * Navid Kalani4[4]

1. Assistant Professor, Medical Ethic Research Center, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
2. Student Research Committee, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
3. Department of Obstetrics and Gynecology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
4. Research Center for Social Determinants of Health, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran..

Use your device to scan and read the article online

Citation: Tavakol M, Majidi H, Haghjoo A, Haghjoo R, Jafari M, Kalani N. The attitude and feelings of patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom City toward the presence of medical students in the year 2023-2024. Development Strategies in Medical Education. 2025; 12(2):177-192. [In Persian]

10.48312/DSME.12.2.540.11

Article Info:
Received: 21 Apr 2025
Accepted: 26 Aug 2025
Available Online: 20 Sep 2025

Key Words:
Attitude, Feeling, Patients, Clinic, Gynecology and Infertility, Medical Students.

ABSTRACT

Introduction: Patients' attitudes toward the presence of medical students in gynecology and infertility clinics are a topic of significant interest and research within the medical community. Understanding these attitudes is crucial for improving both medical education and patient experiences. Therefore, this study aimed to investigate the attitudes and feelings of patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom County regarding the presence of medical students in the year 2023-2024.

Methods: This descriptive-cross-sectional study was conducted on patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom County in 2023-2024. The data collection tools in this study included two questionnaires: A demographic information form and a questionnaire on student presence in the clinic.

Results: The mean score of patients' feelings toward the presence of students was 3.11± 1.15 out of 5. The mean score of patients' attitudes toward the presence of students was 3.40 ±0.64 out of 5. The results of the ANOVA test indicated a significant difference ($P<0.001$) between the mean scores of feelings and attitudes toward student presence in Jahrom's gynecology and infertility clinics and the variables of age, marital status, and education level.

Discussion: The results of the present study showed that patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom have a relatively positive attitude and feeling toward the presence of medical students, particularly when ethical considerations and proper communication are observed. Patients' preference for students of the same gender and the impact of the type of examination performed on satisfaction highlight the importance of respecting privacy. Variables such as age, education level, and marital status played a significant role in patient acceptance levels. Overall, clinical training in these centers, when conducted with adherence to ethical principles and transparent communication, can be compatible with patient satisfaction.

*** Corresponding Author:**
Dr Navid Kalani
Address: Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
E-mail: navidkalani@ymail.com

Copyright © 2025 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

Extended Abstract

Introduction:

Clinical education is a learning process that involves direct contact with patients and focuses on patients and their problems. This process occurs in various clinical settings, including clinics, hospital wards, and emergency rooms. Given the short length of stay, the critical illness, and the specialization of hospitalized patients, clinical education has received more attention. In the last two decades, the majority of medical education in the United States has been conducted in clinics. Patients' attitudes toward the presence of medical students in gynecology and infertility clinics are crucial for several reasons. First, patient satisfaction and comfort in healthcare, especially in sensitive areas such as women, are of paramount importance. Understanding how patients perceive and respond to medical student involvement helps ensure a positive healthcare experience. Second, such surveys provide valuable insights into the dynamics of the physician-patient relationship. Assessing patient attitudes helps identify areas for improvement in care delivery and ensures effective communication and collaboration between healthcare professionals and patients. Furthermore, patient perspectives on the inclusion of medical students help to continuously refine medical education practices. Investigating patient attitudes toward the participation of medical students in gynecology and infertility clinics is an integral part of enhancing medical care, communication, and education practices. Therefore, the purpose of this study was to investigate patients' attitudes and feelings toward the presence of medical students in gynecology and infertility clinics in Jahrom city in 2023.

Methods:

This descriptive-cross-sectional study was conducted on patients referred to gynecology and infertility clinics in Jahrom city in 1403. The data collection tools in this study included two demographic information questionnaires and a standard questionnaire on student attendance at the clinic. Demographic information included age, gender, education, and marital status. Data analysis was performed using SPSS software version 21 and descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistical tests (ANOVA, independent t-test) at a significance level of $P<0.05$.

Results:

The mean score of the emotional domain of patients referring to the clinic regarding the presence of students was 3.11±1.15 out of 5. The frequency of individuals who felt comfortable or completely comfortable with the presence of students (41.6%) was lower than the frequency of patients for whom the presence of students made no difference or caused them discomfort (58.4%). 47.5% of patients overall felt comfortable or completely comfortable with the medical history and examination process at Jahrom Gynecology and Infertility Clinics, and 62.6% felt comfortable when informed that they had helped educate students. The results of the ANOVA test showed that there was a significant difference between the mean score of feelings and attitudes towards the attendance of students in Jahrom gynecology and infertility clinics and the variables of age, marital status, and education ($P<0.001$). There was no significant difference between the mean score of feelings and attitudes towards the presence of students in Jahrom gynecology and infertility clinics and the trustworthiness of this medical center ($P<0.05$).

Discussion:

In medical education, direct conversations with patients play a vital role in developing clinical thinking, communication skills, and professional attitudes among medical students, so they need to put their theoretical knowledge into practice. However, these skills are only effective when both patients and students communicate in a constructive and professional manner and have a good attitude towards student participation. However, not all patients are willing to help medical students in their education. Some patients may consider the presence of medical students during consultations as an invasion of their privacy and may refuse to attend the session.

The mean score of the feeling domain of patients visiting the clinic towards the presence of students was 3.11±1.15 out of 5. The proportion of patients

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

who felt comfortable or completely comfortable with the presence of students (41.6%) was lower than the proportion of patients for whom the presence of students made no difference or made them uncomfortable (58.4%). 47.5% of patients in total felt comfortable or completely comfortable with the medical history and examination process at the Jahrom Gynecology and Infertility Clinics, and 62.6% felt comfortable when informed that they had helped educate students. Sadollahi investigated patients' attitudes and feelings towards the presence of rehabilitation students in educational clinics. Based on the reported results, the average score of patients' feelings towards the presence of medical students was 3.85 out of 5. In total, 85% of patients felt comfortable during history taking, examination, and treatment by the students. There was also a statistically significant difference between the mean and standard deviation of the feelings of patients who were aware of the presence of students (3.92±.55) and patients who were not aware of their presence (3.84±.60). The results of the present study showed that patients' feelings of comfort towards the presence of medical students in Jahrom gynecology and infertility clinics were lower than in Sadollahi's study; however, both studies emphasized that patients' awareness of the educational role of students increased their feelings of comfort, which is an important concordance between the two studies. The difference in the level of comfort could be due to differences in the type of services provided and the sensitivity of the topic (women and infertility versus rehabilitation), as well as cultural differences and the way in which patients were informed. Therefore, despite some differences in the level of comfort, the results of both studies are consistent in the overall topic and the impact of informing patients on their feelings

Conclusion:

The present study showed that patients referring to Jahrom gynecology and infertility clinics have a relatively positive attitude and feeling towards the presence of medical students, especially if ethical considerations and appropriate information are observed. The patients' preference for the presence of students of the same sex and the effect of the type of organ examined on satisfaction highlight the importance of paying attention to privacy. Variables such as age, education, and marital status played a significant role in the rate of patient acceptance. Overall, clinical education in these centers, with respect for ethical principles and transparent information, can be associated with patient satisfaction.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

مقاله پژوهشی

نگرش و احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در سال ۱۴۰۳

مجید توکل[۱]، حسن مجیدی[۲]، آناهیتا حق‌جو[۳]، راحیل حق‌جو[٤]، * نوید کلانی[٤]

۱. استادیار، مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.
۲. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.
۳. متخصص زنان و نازایی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.
٤. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Tavakol M, Majidi H, Haghjoo A, Haghjoo R, Jafari M, Kalani N. The attitude and feelings of patients visiting gynecology and infertility clinics in Jahrom City toward the presence of medical students in the year 2023-2024. Development Strategies in Medical Education. 2025; 12(2):177-192. [In Persian]

10.48312/DSME.12.2.540.11

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۰ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۳۰ شهریور ۱۴۰۴

کلیدواژه‌ها :

نگرش، احساس، بیماران، درمانگاه، زنان و نازایی، دانشجویان پزشکی.

چکیده

هدف: نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک های زنان و ناباروری موضوع مورد علاقه و تحقیقات قابل توجهی در جامعه پزشکی است. درک این نگرش ها برای بهبود آموزش پزشکی و تجارب بیمار بسیار مهم است. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی نگرش و احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در سال ۱۴۰۳ انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی- مقطعی بر روی بیماران مراجعه کننده به درمانگاه های زنان و نازایی شهرستان جهرم در سال ۱۴۰۳ انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این مطالعه شامل دو پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه حضور دانشجو در درمانگاه می باشد.

یافته‌ها: براساس میانگین نمره حیطه احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۱/۱۵±۳/۱۱ بود. میانگین نمره نگرش بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۰/۶۴±۳/۴۰ از ۵ بود. نتایج آزمون آنوا نشان داد که بین میانگین نمره احساس و نگرش نسبت به حضور دانشجو در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم و متغیرهای سن، وضعیت تأهل، تحصیلات تفاوت معنی‌دار وجود داشته است (P<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نگرش و احساس نسبتاً مثبتی نسبت به حضور دانشجویان پزشکی به‌ویژه د ر صورت رعایت نکات اخلاقی و اطلاع‌رسانی مناسب دارند. ترجیح بیماران به حضور دانشجویان هم‌جنس و تأثیر نوع عضو معاینه‌شده بر رضایت، اهمیت توجه به حریم خصوصی را برجسته می‌کند.

*نویسنده مسئول:
دکتر نوید کلانی
نشانی: دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.
پست الکترونیک: navidkalani@ymail.com

Copyright © 2025 The Author[s];
This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-By-NC: https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

مقدمه:

آموزش پزشکی در رشته زنان یک رشته چند وجهی است که هدف آن تجهیز متخصصان مراقبت های بهداشتی به دانش و مهارت های مورد نیاز برای ارائه مراقبت های جامع برای سلامت باروری زنان است [۱]. قرار گرفتن در معرض بالینی یکی از اجزای اصلی آموزش زنان است که به دانشجویان تجربیات دست اول در جنبه های مختلف مراقبت های بهداشتی زنان را ارائه می دهد [۲]. دانشجویان در زمینه مراقبت های دوران بارداری، مدیریت زایمان و مراقبت های پس از زایمان آموزش می بینند. برنامه درسی همچنین شامل رسیدگی به عوارض دوران بارداری و زایمان می شود و دانشجویان را برای سناریوهای مختلف مامایی آماده می کند [۳]. جراحی زنان یک حوزه تخصصی در این زمینه است و آموزش پزشکی شامل آموزش جامع در مورد روش های مختلف جراحی است [۴]. ملاحظات اخلاقی و حساسیت فرهنگی در سراسر فرآیند آموزش مورد تاکید قرار می گیرد [۵]. در اصل آموزش پزشکی در زمینه زنان تلاش می‌کند تا افراد حرفه‌ای را به خوبی تولید کند که بتوانند پیچیدگی‌های سلامت باروری زنان را در طول مراحل مختلف زندگی خود کنترل کنند [۶].

آموزش بالینی فرایند یادگیری توام با ارتباط مستقیم با بیمار است و بر بیماران و مشکلات آن ها متمرکز است. این فرایند در محیط های مختلف بالینی از جمله درمانگاه، بخش های بیمارستانی و اورژانس اتفاق می افتد که با توجه به کوتاه بودن مدت بستری و بدحال بودن و تخصصی بودن بیماران بستری، آموزش درمانگاهی مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. در دو دهه اخیر قسمت عمده آموزش پزشکی آمریکا در درمانگاه‌ها انجام می‌شود [۴].

در واقع درمانگاه به عنوان محیطی خلاق امکان آموزش و یادگیری طیف وسیعی از بیماری‌ها و بهداشت جامعه را در اختیار فراگیران قرار می دهد. اما ادغام وظایف آموزشی و درمانی اساتید بالینی باعث شده است که بیماران خدمات مراقبتی را با تأخیر دریافت کنند و گاهی با شنیدن کلمات علمی و لاتین نگران بیماری خود شوند [۶]. در این محیط افراد زیادی با رده‌های مختلف از جمله کارآموز، کارورز، دستیار و استاد همه با بیمار به صورت مختصر مواجه می‌شوند [۷،۸].

این تعاملات موقت آن قدر کوتاه است که نمی تواند باعث ایجاد یک رابطه دوستانه بین پزشک و بیمار شود. بیمار انتظار دارد که به وسیله پزشک معالج خود درمان شود و وقتی که با دستیاران و دانشجویانی که او را درمان و معاینه می کنند مواجه می شود، احساس می کند که از اعتماد او سوء استفاده شده است و در تلاش‌های متعدد دانشجو برای تمرین مهارت های عملی، خود را وسیله‌ای برای تمرین دانشجو تصور می کند. بیماران احساس می کنند که حریم خصوصی آن ها با مداخله دانشجو و دسترسی آن ها به مدارک پزشکی شکسته می شود و در هنگام آموزش معاینات، حرمت آنان با در معرض دید بودن بدنشان خدشه دار می شود. این نگرانی‌ها باعث شده است که اساتید بخش اعظم وقت خود را به اتاق کنفرانس اختصاص دهند و راندهای آموزشی را کمتر در کنار بیمار برگزار کنند [۹]. نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک های زنان و ناباروری موضوع مورد علاقه و تحقیقات قابل توجهی در جامعه پزشکی است. درک این نگرش ها برای بهبود آموزش پزشکی و تجارب بیمار بسیار مهم است [۱۰].

مطالعات نشان می دهد که حضور دانشجویان پزشکی فرصت یادگیری منحصر به فردی را برای دانشجویان فراهم می کند و به آنها اجازه می دهد تا تجربه عملی در موارد مختلف به دست آورند و به پیشرفت حرفه ای آن ها کمک کند [۱۱].

با این حال، چالش‌هایی وجود دارد و نگرش‌های بیمار ممکن است بر اساس عواملی مانند تفاوت‌های فرهنگی، ترجیحات فردی و ماهیت شرایط پزشکی متفاوت باشد. برخی از بیماران ممکن است از بحث در مورد مسائل حساس در حضور دانشجویان احساس ناراحتی کنند، که نیاز به بررسی دقیق حریم خصوصی و رازداری بیمار است [۱۲].

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

بررسی نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک زنان و ناباروری به چند دلیل حیاتی است. اولاً، رضایت و راحتی بیمار در مراقبت‌های بهداشتی، به ویژه در زمینه‌های حساسی مانند زنان، اهمیت بالایی دارد. درک اینکه بیماران چگونه مشارکت دانشجویان پزشکی را درک می‌کنند و به آن پاسخ می‌دهند، به تضمین یک تجربه مثبت از مراقبت‌های بهداشتی کمک می‌کند.

ثانیاً، چنین معاینات بینش های ارزشمندی را در مورد پویایی ارتباط پزشک و بیمار ارائه می دهد. ارزیابی نگرش های بیمار به شناسایی زمینه های بهبود در ارائه مراقبت کمک می کند و از ارتباط و همکاری موثر بین متخصصان مراقبت های بهداشتی و بیماران اطمینان می دهد. علاوه بر این، دیدگاه های بیمار در مورد گنجاندن دانشجویان پزشکی به اصلاح مداوم شیوه های آموزش پزشکی کمک می کند. بررسی نگرش بیمار نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در کلینیک‌های زنان و ناباروری، بخش جدایی‌ناپذیری از افزایش روش‌های مراقبت، ارتباطات و آموزش پزشکی است. بنابراین هدف از انجام مطالعه بررسی نگرش و احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک زنان و نازایی در شهرستان جهرم در سال ۱۴۰۲ بود.

مواد و روش‌ها:

این مطالعه توصیفی- مقطعی بر روی بیماران مراجعه کننده به درمانگاه های زنان و نازایی شهرستان جهرم (کلینیک هنری بیمارستان مطهری و مرکز ناباروری بیمارستان سیدالشهدا (ع)) در سال ۱۴۰۳ انجام شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل؛ بیماران مراجعه کننده به کلینیک های زنان در کلینیک هنری بیمارستان مطهری و مرکز ناباروری بیمارستان سیدالشهدا جهرم و معیارهای خروج از مطالعه نیز شامل؛ عدم همکاری جهت شرکت در مطالعه و عدم تکمیل سوالات پرسشنامه می باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در این مطالعه شامل دو پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه استاندارد حضور دانشجو در درمانگاه می باشد. اطلاعات دموگرافیک شامل؛ سن، جنسیت، تحصیلات و وضعیت تأهل می باشد. در این قسمت همچنین با سؤالاتی چندگزینه ای از بیماران در مورد دلیل انتخاب و مراجعه به این مرکز درمانی، آگاهی داشتن آن ها از حضور دانشجو در درمانگاه، تمایل داشتن به اخذ شرح حال و معاینه شدن توسط دانشجوی هم جنس یا غیر همجنس و تمایل آن ها به حضور دانشجو در هنگام معاینه شدن توسط پزشک می باشد. قسمت دوم پرسشنامه شامل دو بخش بود و از ۱۷ گویه تشکیل شده است. بخش اول شامل ۱۱ سؤال می باشد که احساس بیماران را در مورد اتفاقات حین یک راند آموزشی در درمانگاه بررسی شد.

مقیاس نمره دهی به هر گویه شامل کاملاً راحت بودم (۵)، راحت بودم (۴)، فرقی نداشت (۳)، راحت نبودم (۲) و اصلا راحت نبودم (۱) می باشد. بخش دوم شامل ۷ گویه بود که نگرش بیمار را در مورد روند کلی راندهای آموزشی جویا شد و این گروه از سؤالات نیز با مقیاس لیکرت پنج نقطه ای خیلی زیاد (۵)، زیاد (۴)، متوسط (۳)، کم (۲) و خیلی کم (۱) پاسخ داده شد. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعه ایزدی و همکاران در سال ۲۰۱۴ با ضریب آلفای کرونباخ ۷۵ درصد بدست آمد [۱۳].

تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ و آمارهای توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آزمون های آماری استنباطی(آنوا، تی مستقل) در سطح معنی داری ($P<0/05$) انجام شد.

یافته‌ها:

نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد از ۳۳۰ پرسشنامه توزیع شده در بین بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم، ۳۰۱ پرسشنامه تجزیه وتحلیل شد و ضریب مشارکت در این پژوهش ۹۱/۲ درصد گزارش شد. بیشترین فراوانی سن بیماران، در محدوده سنی ۴۰-۳۰ سال (۲۹/۶ درصد) بود و اکثریت آن‌ها متأهل (۵۷/۵ درصد)، بودند و تقریباً یک سوم بیماران دارای تحصیلات دیپلم (۳۵/۹ درصد) بودند. (۸۱/۴ درصد) از کلینیک زنان و بقیه از کلینیک نازایی در مطالعه شرکت کرده بودند. تنها (۹/۳ درصد) سابقه بستری در بیمارستان را داشتند (جدول ۱).

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

۴۵/۵ درصد از بیماران علت انتخاب درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم را مراجعه به پزشک خاص، ۳۲/۲ درصد نزدیک بودن درمانگاه و ۳۲/۲ درصد کمتر بودن هزینه اعلام کردند (نمودار ۱).

جدول ۱: ویژگی‌های دموگرافیک بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم

متغیر		فراوانی	درصد
سن	زیر ۳۰ سال	۷۷	۲۵/۶
	۴۰-۳۰	۸۹	۲۹/۶
	۵۰-۴۱	۷۹	۲۶/۲
	۶۰-۵۱	۳۹	۱۳
	بالای ۶۰ سال	۱۷	۶/۵
وضعیت تأهل	متأهل	۱۷۲	۵۷/۱
	مجرد	۷۸	۲۵/۹
	مطلقه	۳۱	۱۰/۳
	همسر از دست داده	۲۰	۶/۶
تحصیلات	بی‌سواد	۱۰	۳/۳
	زیر دیپلم	۶۴	۲۱/۳
	دیپلم	۱۰۸	۳۵/۹
	لیسانس	۷۸	۲۵/۹
	بالاتر از لیسانس	۴۱	۱۳/۶
کلینیک	زنان	۲۴۵	۸۱/۴
	نازایی	۵۶	۱۸/۶
سابقه بستری در این بیمارستان	بله	۲۸	۹/۳
	خیر	۲۷۳	۹۰/۷

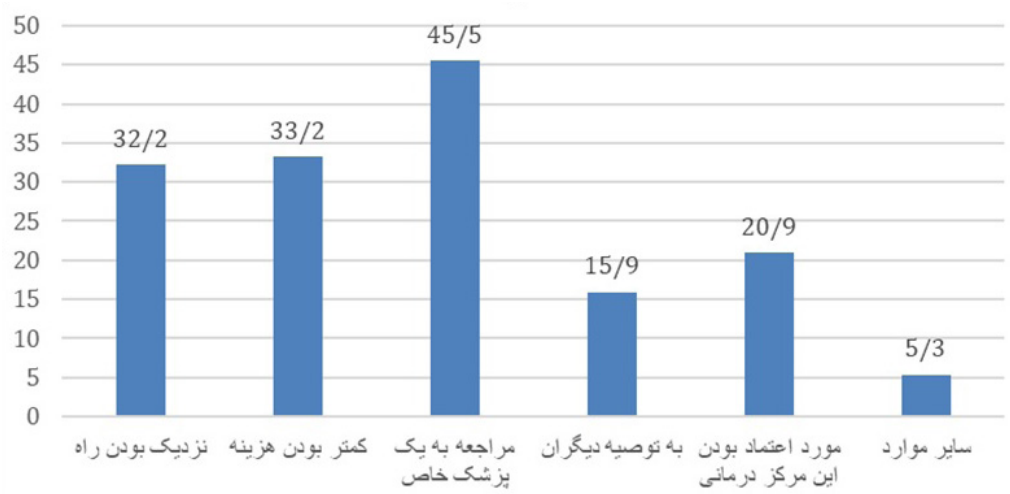

نمودار ۱: دلایل انتخاب درمانگاه‌های زنان و نازایی شهرستان جهرم برای مراجعه

۵۴/۸ درصد بیماران از حضور دانشجو در درمانگاه خبر نداشتند. به ترتیب ۶۸/۱ درصد و ۷۹/۷ درصد، گرفتن شرح حال توسط هم جنس و معاینه شدن توسط هم جنس را ترجیح می‌دادند. ۱۹/۳ درصد حاضر بودند زمان معاینه توسط پزشک، دانشجویان حضور داشته باشند و بقیه شرکت‌کنندگان به شرط حضور دانشجویان هم جنس و بستگی به عضو مورد معاینه تمایل به حضور دانشجویان داشتند (جدول ۲).

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

جدول ۲: حضور دانشجویان در اتاق معاینه و نحوه شرح حال‌گیری بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم

حضور دانشجویان در اتاق معاینه و نحوه شرح حال‌گیری بیماران		فراوانی	درصد
اطلاع‌رسانی درباره حضور دانشجویان در اتاق معاینه	بله	۱۳۶	۴۵/۲
	خیر	۱۶۵	۵۴/۸
جنسیت دانشجویان شرح حال‌گیری	دانشجوی هم‌جنس خودم	۲۰۵	۶۸/۱
	فرقی ندارد	۹۶	۳۱/۹
جنسیت دانشجویان برای معاینه	دانشجوی هم‌جنس خودم	۲۴۰	۷۹/۷
	فرقی ندارد	۶۱	۲۰/۳
شاهد بودن دانشجویان پزشکی هنگام معاینه توسط پزشک	بله در تمام موارد	۵۸	۱۹/۳
	بله به شرط حضور دانشجوی هم‌جنس خودم	۶۵	۲۱/۶
	بله بستگی به عضو مورد معاینه دارد	۸۲	۲۷/۲
	بله به شرط حضور دانشجوی هم‌جنس خودم و نیز بستگی به عضو مورد معاینه دارد	۹۶	۳۱/۹

میانگین نمره حیطه احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۱/۱۵±۳/۱۱ از ۵ بود. فراوانی افرادی که نسبت به حضور دانشجویان احساس راحتی یا کاملاً راحت داشتند (۴۱/۶ درصد) کمتر از فراوانی بیمارانی بود که حضور دانشجویان برای آن‌ها فرقی نداشت یا باعث ناراحتی آن‌ها می‌شد (۵۸/۴ درصد).

۴۷/۵ درصد از بیماران درمجموع از روند شرح حال‌گیری و معاینه در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم احساس راحتی یا کاملاً راحت داشتند و ۶۲/۶ درصد در صورتی که مطلع شوند که به امر آموزش دانشجویان کمک نموده‌اند احساس راحتی داشتند (جدول ۳).

جدول ۳: احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی

احساس بیماران	اصلاً راحت نبودم		راحت نبودم		فرقی نداشت		راحت بودم		کاملاً راحت بودم	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
در هنگام ملاقات با پزشک متخصص در حضور دانشجویان، چه احساسی داشتید؟	۴۴	۱۴/۷	۶۷	۲۲/۳	۶۴	۲۱/۳	۸۲	۲۷/۳	۴۳	۱۴/۳
از اینکه دانشجویان از شما شرح حال گرفتند چه احساسی داشتید؟	۲۵	۸/۳	۵۵	۱۸/۳	۷۰	۲۳/۳	۹۳	۳۰/۹	۵۸	۱۹/۳
از اینکه دانشجویان شما را معاینه کردند چه احساسی داشتید؟	۷۸	۲۶/۲	۶۵	۲۱/۸	۴۴	۱۴/۸	۸۷	۲۹/۲	۲۴	۸/۱
از اینکه چند نفر شرح حال شما را گرفتند چه احساسی داشتید؟	۴۸	۱۶/۱	۷۴	۲۴/۸	۶۶	۲۲/۱	۷۶	۲۵/۵	۳۴	۱۱/۴
از اینکه چند نفر شما را معاینه کردند چه احساسی داشتید؟	۹۹	۳۳/۳	۷۴	۲۴/۹	۵۹	۱۹/۹	۴۸	۱۶/۲	۱۷	۵/۷
از اینکه دانشجویان شرح حال شما را به پزشک متخصص انتقال دادند چه احساسی داشتید؟	۲۵	۸/۳	۵۲	۱۷/۳	۷۵	۲۴/۹	۸۷	۲۸/۹	۶۲	۲۰/۶
از اینکه دانشجویان معاینه شما را به پزشک متخصص انتقال دادند چه احساسی داشتید؟	۵۹	۱۹/۶	۵۲	۱۷/۳	۵۵	۱۸/۳	۸۶	۲۸/۶	۴۹	۱۶/۳
در صورتی که مطلع شوید به امر آموزش دانشجویان کمک نموده‌اید چه احساسی دارید؟	۱۴	۴/۷	۲۹	۹/۷	۶۹	۲۳/۱	۸۰	۲۶/۸	۱۰۷	۳۵/۸

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

جدول ۳: احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی

احساس بیماران	اصلاً راحت نبودم		راحت نبودم		فرقی نداشت		راحت بودم		کاملاً راحت بودم	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
درمجموع از روند شرح حال‌گیری و معاینه چه احساسی داشتید؟	۳۵	۱۱/۷	۵۹	۱۹/۷	۶۳	۲۱/۱	۱۰۱	۳۳/۸	۴۱	۱۳/۷
از اینکه پزشک درباره بیماری شما برای دانشجویان توضیح می‌داد چه احساسی داشتید؟	۵۹	۱۹/۶	۵۲	۱۷/۳	۳۷	۱۲/۳	۹۸	۳۲/۶	۵۵	۱۸/۳
درباره مباحثه استاد با دانشجویان درباره بیماری شما چه احساسی داشتید؟	۳۷	۱۲/۴	۴۹	۱۶/۴	۶۰	۲۰/۱	۹۴	۳۱/۴	۵۹	۱۹/۷
میانگین کل	۳/۱۱±۱/۱۵									

میانگین نمره نگرش بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۳/۴۰±۰/۶۴ از ۵ بود. ۴۸/۳ درصد به حضور مجدد در این درمانگاه تمایل زیاد و خیلی زیاد، داشتند و ۵۲/۶ درصد میزان رعایت نکات اخلاقی ارتباط با بیمار را خیلی زیاد و زیاد بیان کردند. ۶۰/۱ درصد بیماران معاینه عضوی خاصی از بدن را در رضایت آن‌ها نسبت به حضور دانشجویان مؤثر دانسته‌اند (جدول ۴).

جدول ۴: نگرش بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی

نگرش بیماران	خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
فکر می‌کنید که دانشجویان چقدر نکات اخلاقی ارتباط با بیمار را رعایت می‌کنند؟	۳۳	۱۱	۳۵	۱۱/۶	۷۴	۲۴/۶	۱۰۱	۳۳/۶	۵۸	۱۹/۳
فکر می‌کنید در صورت عدم حضور دانشجویان، پزشک متخصص وقت بیشتری را به بیماران اختصاص می‌دهد؟	۲۹	۷/۹	۴۹	۱۶/۳	۸۲	۲۷/۳	۸۳	۲۷/۷	۵۷	۱۹
حضور و مشارکت دانشجویان را در دقت در مراقبت و درمان بیماری خود چگونه می‌پندارید؟	۵۷	۱۹	۳۹	۱۳	۶۹	۲۳	۸۲	۲۷/۳	۵۳	۱۷/۷
عضوی از بدن شما که مورد معاینه قرار می‌گیرد چقدر در رضایت شما نسبت به حضور دانشجویان نقش دارد؟	۳۰	۱۰	۲۸	۹/۳	۶۲	۲۰/۶	۹۰	۲۹/۹	۹۱	۳۰/۲
چقدر فکر می‌کنید که حضور دانشجویان پزشکی در درمانگاه‌های آموزشی برای یادگیری آن‌ها ضروری است؟	۲۱	۷	۳۵	۱۱/۷	۵۷	۱۹/۱	۹۳	۳۱/۱	۹۳	۳۱/۱
با توجه به حضور دانشجویان چقدر توانستید سؤالاتتان را به‌طور کامل با پزشک در میان بگذارید و راهنمایی بگیرید؟	۳۲	۱۰/۶	۴۵	۱۵	۷۹	۲۶/۲	۸۹	۲۹/۶	۵۶	۱۸/۶
تمایل شما برای مراجعه مجدد به این مرکز درمانی چقدر است؟	۲۱	۷	۴۴	۱۴/۷	۹۰	۳۰	۸۴	۲۸	۶۱	۲۰/۳
میانگین کل	۳/۴۰±۰/۶۴									

نتایج آزمون آنوا نشان داد که بین میانگین نمره احساس و نگرش نسبت به حضور دانشجو در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم و متغیرهای سن، وضعیت تأهل، تحصیلات تفاوت معنی‌دار وجود داشته است ($P<0/001$). بالاترین احساس بیماران نسبت به حضور دانشجو در بیماران زیر ۳۰ سال و بالاترین نگرش نسبت به حضور دانشجو در بیماران زیر ۳۰

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

سال و ۵۱ تا ۶۰ سال بوده است. بالاترین احساس بیماران نسبت به حضور دانشجو در بیماران متأهل و بالاتر از لیسانس و بالاترین نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجو در بیماران مجرد و بالاتر از لیسانس بوده است. همچنین احساس نسبت به حضور دانشجو در بیمارانی که سابقه بستری در بیمارستان داشتند به‌صورت معنی‌داری کمتر از بیماران بدون سابقه بستری بوده است (P<۰/۰۰۱). بین میانگین نمره احساس و نگرش نسبت به حضور دانشجو در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم و مورد اعتماد بودن این مرکز درمانی تفاوت معنی‌دار وجود نداشته است (P>۰/۰۵).

جدول ۵: میانگین احساس و نگرش بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نسبت به حضور دانشجویان پزشکی برحسب متغیرهای دموگرافیک

متغیر		احساس بیماران نسبت به حضور		P	نگرش بیماران نسبت به حضور		*P
		میانگین	انحراف معیار		میانگین	انحراف معیار	
سن	زیر ۳۰ سال	۳/۶۹	۰/۸۹	۰/۰۰۱	۳/۶۲	۰/۵۶	۰/۰۰۱
	۴۰-۳۰	۳/۴۱	۰/۸۸		۳/۵۰	۰/۴۶	
	۵۰-۴۱	۳/۳۱	۰/۹۴		۳/۶۲	۰/۵۸	
	۶۰-۵۱	۱/۶۲	۰/۷۱		۲/۶۶	۰/۴۶	
	بالای ۶۰ سال	۱/۴۰	۰/۴۵		۲/۵۲	۰/۴۱	
وضعیت تأهل	متأهل	۳/۱	۱/۱۶	۰/۰۰۱	۳/۴۱	۰/۶۹	۰/۰۰۱
	مجرد	۳/۷۹	۸۴		۳/۵۸	۰/۴۸	
	مطلقه	۲/۶۲	۹۳		۳/۱۲	۰/۴۴	
	همسر از دست داده	۲/۸	۹۹		۲/۹۸	۰/۶۷	
تحصیلات	بی‌سواد	۱/۳۷	۶۹	۰/۰۰۱	۲/۵۱	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	زیر دیپلم	۲/۳۰	۱/۱۴		۳/۴	۰/۶۵	
	دیپلم	۳/۸	۹		۳/۳۵	۰/۵۷	
	لیسانس	۳/۷۰	۸۱		۳/۷۰	۰/۵۱	
	بالاتر از لیسانس	۳/۷۷	۹۸		۳/۷۲	۰/۵۵	
کلینیک	زنان	۳/۱	۱/۲۱	۰/۰۰۱	۳/۳۲	۰/۶۶	۰/۰۰۱
	نازایی	۳/۵۶	۶۷		۳/۷۶	۰/۳۸	
سابقه بستری در بیمارستان	بله	۲/۵۶	۱/۳۳	۰/۰۰۸	۳/۲۲	۰/۷۶	۰/۱۹۳
	خیر	۳/۱۷	۱/۱۱		۳/۴۲	۰/۶۲	
مورد اعتماد بودن این مرکز درمانی	بله	۳/۲۳	۱/۲۰	۰/۳۶	۳/۵۲	۰/۷۰	۰/۰۸
	خیر	۳/۸	۱/۱۳		۳/۳۷	۰/۶۲	

* برای متغیر دوسطحی از آزمون تی مستقل و برای بیش از دو سطح از آزمون آنوا استفاده شده است

بحث و نتیجه‌گیری:

در آموزش پزشکی، گفتگوهای مستقیم با بیماران نقش حیاتی در توسعه تفکر بالینی، مهارت‌های ارتباطی و نگرش‌های حرفه‌ای در میان دانشجویان پزشکی دارند، بنابراین آن‌ها باید دانش نظری خود را به صورت عملی به کار ببرند [۱۶-۱۴]. با این حال، این مهارت‌ها تنها زمانی مؤثر هستند که هم بیماران و هم دانشجویان به شیوه‌ای سازنده و حرفه‌ای ارتباط برقرار کنند و نگرش خوبی نسبت به مشارکت دانشجویان داشته باشند [۱۴]. اما همه بیماران تمایل ندارند در آموزش دانشجویان پزشکی کمک کنند. برخی بیماران ممکن است حضور دانشجویان پزشکی در طول مشاوره را تجاوز به حریم خصوصی خود بدانند و در این صورت ممکن است از حضور آن‌ها در جلسه خودداری کنند [۱۷،۱۸].

میانگین نمره حیطه احساس بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۱/۱۵±۳/۱۱ از ۵ بود. فراوانی افرادی که نسبت به حضور دانشجویان احساس راحتی یا کاملاً راحت داشتند (۴۱/۶ درصد) کمتر از فراوانی

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

بیمارانی بود که حضور دانشجویان برای آن‌ها فرقی نداشت یا باعث ناراحتی آن‌ها می‌شد (۵۸/۴ درصد). ۴۷/۵ درصد از بیماران درمجموع از روند شرح حال‌گیری و معاینه در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم احساس راحتی یا کاملاً راحت داشتند و ۶۲/۶ درصد در صورتی که مطلع شوند که به امر آموزش دانشجویان کمک نموده‌اند احساس راحتی داشتند. سعداللهی و همکاران در مطالعه خود به بررسی نگرش و احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان توانبخشی در کلینیک‌های آموزشی پرداختند. بر اساس نتایج گزارش شده میانگین نمره احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی ۳/۸۵ از ۵ نمره کل بود. در مجموع ۸۵ درصد از بیماران در طول گرفتن شرح حال، معاینه و درمان توسط دانشجویان احساس راحتی می‌کردند. همچنین بین میانگین و انحراف معیار احساس بیمارانی که از حضور دانشجویان مطلع بودند (۳/۹۲±۰/۵۵) و بیمارانی که از حضور آنها مطلع نبودند (۳/۶۰±۰/۸۴) تفاوت آماری معنی‌داری وجود داشت [۱۹]. نتایج مطالعه حاضر نشان داد که احساس راحتی بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم کمتر از مطالعه سعداللهی بود؛ با این وجود، هر دو مطالعه تأکید کردند که اطلاع بیماران از نقش آموزشی دانشجویان باعث افزایش احساس راحتی آنها می‌شود، که این هم‌خوانی مهمی بین دو مطالعه است [۱۹]. اختلاف در میزان احساس راحتی می‌تواند به دلیل تفاوت در نوع خدمات ارائه شده و حساسیت موضوع (زنان و نازایی در مقابل توانبخشی) باشد، همچنین تفاوت‌های فرهنگی و نحوه اطلاع‌رسانی به بیماران نیز ممکن است در این تفاوت مؤثر باشند. بنابراین، علی‌رغم برخی تفاوت‌ها در مقدار احساس راحتی، نتایج هر دو مطالعه در کلیت موضوع و تأثیر اطلاع‌رسانی بیماران بر احساس آنها هم‌خوانی دارند.

عبدیان و همکاران در سال ۲۰۱۹ مطالعه‌ای با هدف بررسی نگرش و احساسات بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک‌های آموزشی انجام دادند. نتایج این مطالعه نشان داد که ، نمره کل احساسات بیماران نسبت به حضور دانشجویان ۳/۶۷ بود که بالاتر از میانگین نمره مورد انتظار (یعنی سه) بود، بنابراین بیماران احساس مثبتی نسبت به حضور دانشجویان در کلینیک‌ها داشتند [۲۰]. نتایج مطالعه حاضر در مقایسه با مطالعه عبدیان و همکاران تا حدودی تفاوت داشت. در حالی که مطالعه حاضر میزان احساس راحتی کمتری را نشان داد، هر دو مطالعه بیانگر احساس نسبتا مثبت بیماران به حضور دانشجویان بودند. این تفاوت ممکن است به دلیل تفاوت در نوع کلینیک‌ها (کلینیک زنان و نازایی در مطالعه حاضر در مقابل کلینیک‌های آموزشی عمومی) و همچنین تفاوت‌های فرهنگی و جمعیتی بیماران باشد. به طور کلی، نتایج هر دو مطالعه هم‌خوانی دارند؛ از نظر اینکه بیماران عمدتاً احساس مثبتی نسبت به حضور دانشجویان دارند، هرچند میزان احساس راحتی می‌تواند متغیر باشد.

نتایج مطالعه ایزدی و همکاران در سال ۱۳۹۳ نشان داد که بیماران در مجموع احساس راحتی از حضور دانشجویان پزشکی هنگام شرح‌حال‌گیری و معاینه داشتند. اما این امر در صورت افزایش آگاهی بیماران نسبت به حضور دانشجو و تأکید بر نقش آنان در آموزش دانشجویان و رعایت حریم خصوصی و محرمانگی بیماران بیش‌تر خواهد شد [۱۳]. نتایج مطالعه حاضر تا حد زیادی با یافته‌های ایزدی و همکاران هم‌خوانی دارد. هر دو مطالعه نشان می‌دهند که بیماران در مجموع احساس راحتی نسبت به حضور دانشجویان پزشکی دارند، به ویژه هنگام شرح‌حال‌گیری و معاینه. همچنین، هر دو تأکید دارند که افزایش آگاهی بیماران از نقش آموزشی دانشجویان و رعایت حریم خصوصی و محرمانگی، باعث افزایش احساس راحتی بیماران می‌شود. این نکات بیانگر اهمیت اطلاع‌رسانی شفاف و رعایت ملاحظات اخلاقی در بهبود نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان در محیط‌های بالینی است. بنابراین، نتایج هر دو مطالعه در اصل موضوع و عوامل مؤثر بر احساس راحتی بیماران هم‌راستا هستند. میانگین نمره نگرش بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه نسبت به حضور دانشجویان ۳/۴۰±۰/۶۴ از ۵ بود. ۴۸/۳ درصد به حضور مجدد در این درمانگاه تمایل زیاد و خیلی زیاد، داشتند و ۵۲/۶ درصد میزان رعایت نکات اخلاقی ارتباط با بیمار را خیلی زیاد و زیاد بیان کردند. ۶۰/۱ درصد بیماران معاینه عضوی خاصی از بدن را در رضایت آن‌ها نسبت به حضور دانشجویان مؤثر دانسته‌اند.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

آلکالاش و همکاران در مطالعه خود به بررسی نگرش بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت‌های بهداشتی خود در کلینیک‌های پزشکی خانواده منطقه مکه، عربستان سعودی پرداختند. میانگین نمره پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در بخش نگرش برابر با ۸/۵۱±۴۱/۶ بود که نشان‌دهنده نگرش مثبت بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت‌های بهداشتی آنها است. حدود ۱۵۰ نفر (۲۸/۴ درصد) از شرکت‌کنندگان به‌طور قاطع موافق بودند که دانشجویان پزشکی شرح حال آنها را گرفته‌اند و ۱۱۹ نفر (۲۲/۵ درصد) به‌طور قاطع موافق بودند که دانشجویان پزشکی معاینات بالینی را برای آنها انجام داده‌اند. همچنین حدود ۱۰۴ نفر (۱۹/۷ درصد) به‌طور قاطع موافق و ۱۴۰ نفر (۲۶/۵ درصد) معتقد بودند که مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت‌های بهداشتی، مهارت پزشکان را بهبود می‌بخشد [۲۱]. این مطالعه نیز مشابه با مطالعه حاضر می باشد چرا که در این مطالعه نیز نگرش بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی مثبت گزارش شده است. در هر دو مطالعه بیماران از حضور دانشجویان در شرح حال‌گیری و معاینه بالینی حمایت کرده‌اند و بر نقش مؤثر مشارکت دانشجویان در بهبود کیفیت مراقبت‌های پزشکی تأکید شده است. این هم‌خوانی می‌تواند به دلیل تأثیر مشابه آگاهی بیماران از نقش آموزشی دانشجویان و اهمیت رعایت اصول اخلاقی و حریم خصوصی باشد که در هر دو مطالعه به عنوان عوامل مؤثر بر نگرش مثبت بیماران مطرح شده‌اند. البته تفاوت‌هایی در میزان دقیق نگرش مشاهده می‌شود که احتمالاً ناشی از تفاوت‌های فرهنگی، نوع کلینیک (کلینیک زنان و نازایی در مطالعه حاضر در مقابل کلینیک‌های خانواده در مطالعه دیگر) و روش‌های ارزیابی نگرش است. به طور کلی با وجود تفاوت‌های جزئی، نگرش مثبت بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در هر دو مطالعه به صورت قابل توجهی هم‌راستا است و اهمیت اطلاع‌رسانی و رعایت ملاحظات اخلاقی به عنوان عوامل کلیدی در افزایش پذیرش بیماران مشترک است.

مواکا و همکاران در مطالعه خود به بررسی نگرش بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت‌هایشان در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه‌های سه دانشگاه دولتی اوگاندا پرداختند. نتایج نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در طول مشاوره‌ها نشان داد که اکثریت شرکت‌کنندگان (۹۶ درصد، تعداد ۸۱۸) حضور دانشجویان پزشکی را جزء ضروری آموزش پزشکان آینده دانستند. همچنین اکثر شرکت‌کنندگان (۸۰ درصد، تعداد ۶۸۳) ترجیح دادند که دانشجویان پزشکی در بیمارستان‌های عمومی تخصصی که آن‌ها مراجعه می‌کنند آموزش ببینند [۱۴]. این یافته ها نیز مشابه با پژوهش حاضر می باشد. این همخوانی می‌تواند ناشی از درک مشابه بیماران از نقش آموزشی دانشجویان پزشکی و اهمیت حضور آنان در فرایند مراقبت و آموزش باشد. در هر دو مطالعه بیماران نقش دانشجویان را در بهبود کیفیت آموزش پزشکی پذیرفته و از رفتار حرفه‌ای آن‌ها ابراز رضایت کرده‌اند که به افزایش نگرش مثبت آنان کمک کرده است. با این وجود، تفاوت‌هایی نیز در شدت نگرش مشاهده می‌شود.

در مطالعه مواکا و همکاران درصد بالاتری از بیماران نگرش بسیار مثبتی را ابراز کرده‌اند که ممکن است به عوامل فرهنگی، تفاوت در نوع مراکز درمانی (بیمارستان‌های عمومی تخصصی در اوگاندا در مقابل درمانگاه‌های زنان و نازایی در ایران) و همچنین روش‌های اندازه‌گیری نگرش مرتبط باشد. در مطالعه حاضر، نگرش مثبت وجود دارد اما شدت آن کمی کمتر از مطالعه مواکا است که این موضوع می‌تواند به تفاوت‌های اجتماعی، اقتصادی و ساختاری نظام سلامت در دو کشور مربوط باشد. به طور کلی یافته‌های این مطالعه در راستای نتایج مطالعات بین‌المللی از جمله مواکا و همکاران قرار می‌گیرد و اهمیت مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت‌های بالینی و آموزش را از دیدگاه بیماران تأیید می‌کند. این همخوانی‌ها می‌تواند به توسعه برنامه‌های آموزشی و ارتقاء تعامل بین دانشجویان، بیماران و کادر درمان کمک کند، به شرط آنکه ملاحظات اخلاقی و رفاه بیماران همواره مدنظر قرار گیرد.

مالهوترا و همکاران در مطالعه خود به بررسی نگرش بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در انجام

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

بی‌حسی منطقه‌ای پرداختند. این نتایج نشان می‌دهد که اکثریت قابل توجهی از بیماران نگرش مثبتی نسبت به حضور و مشارکت دانشجویان پزشکی در فرآیند بی‌حسی منطقه‌ای دارند، به طوری که ۷۲ درصد بیماران حاضر بودند دانشجویان پزشکی در زمان انجام بی‌حسی منطقه‌ای حضور داشته باشند و ۶۳ درصد اجازه می‌دادند دانشجویان اقدامات اولیه پزشکی را انجام دهند [۲۲]. این مطالعه با یافته‌های نگرش مثبت بیماران نسبت به حضور دانشجویان در مطالعه ما همخوانی دارد. هر دو مطالعه بیانگر پذیرش نسبی بیماران از مشارکت دانشجویان در مراقبت‌های پزشکی هستند که می‌تواند ناشی از درک بیماران نسبت به نقش آموزشی دانشجویان و تأثیر مثبت آن بر کیفیت خدمات درمانی باشد. این تطابق نشان می‌دهد که بیماران در زمینه‌های مختلف مراقبتی، از جمله تخصصی و آموزشی، نگرش مثبتی نسبت به حضور دانشجویان پزشکی دارند.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره احساس و نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم با برخی متغیرهای جمعیت‌شناختی رابطه معناداری داشته است. بالاترین میزان احساس مثبت نسبت به حضور دانشجو در میان بیماران زیر ۳۰ سال و همچنین افراد متأهل و دارای تحصیلات بالاتر از لیسانس مشاهده شد. در مقابل، بالاترین نگرش مثبت در دو گروه سنی زیر ۳۰ سال و ۵۱ تا ۶۰ سال و در میان بیماران مجرد و با تحصیلات بالاتر از لیسانس گزارش شد. از سوی دیگر، بیمارانی که سابقه بستری در بیمارستان داشتند، به‌طور معنی‌داری احساس منفی‌تری نسبت به حضور دانشجویان داشتند، که می‌تواند ناشی از تجربه‌های قبلی آن‌ها، سطح انتظار بالاتر، یا حساسیت بیشتر نسبت به حفظ حریم خصوصی باشد. با این حال، متغیر "اعتماد به مرکز درمانی" با هیچ‌یک از متغیرهای احساس و نگرش رابطه معنی‌داری نشان نداد؛ به این معنا که صرف اعتماد به مرکز درمانی نمی‌تواند به‌تنهایی تعیین‌کننده نگرش یا احساس بیماران نسبت به مشارکت دانشجویان باشد. این یافته‌ها در مجموع نشان می‌دهند که عوامل فردی مانند سن، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات و سابقه بستری، می‌توانند در شکل‌گیری نگرش و احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی نقش مهمی ایفا کنند. بنابراین، در برنامه‌ریزی آموزشی برای حضور دانشجویان در محیط‌های بالینی، توجه به این عوامل می‌تواند به بهبود تجربه بیماران و ارتقاء کیفیت آموزش بالینی کمک کند.

شان و همکاران در سال ۲۰۰۶ مطالعه‌ای با هدف بررسی نگرش بیماران به حضور دانشجویان پزشکی در کلینیک پزشکی ادراری تناسلی انجام دادند. براساس نتایج زنان و مردان جوان‌تر، کسانی که برای اولین بار به کلینیک مراجعه می‌کردند، و زنانی که فرزندی نداشتند، کمتر دانش‌آموزی را از هر دو جنس برای گرفتن شرح حال یا مشاهده معاینه می‌پذیرفتند. زنان کمتر از مردان دانش‌آموزان هر دو جنس را برای گرفتن سابقه جنسی یا حضور در حین امتحان خود می‌پذیرفتند، اما بیشتر از مردان دانش‌آموزان همجنس را می‌پذیرفتند [۲۳]. نتایج مطالعه حاضر در مورد تأثیر سن و وضعیت تأهل بر نگرش و احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی با یافته‌های مطالعه شان تا حدی همخوانی دارد. در هر دو مطالعه، بیماران جوان‌تر نگرش و احساس متفاوتی نسبت به حضور دانشجویان داشتند و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مانند وضعیت تأهل و سابقه مراجعه بر نگرش بیماران تأثیرگذار بوده است. با این حال، مطالعه شان علاوه بر سن و وضعیت تأهل، نقش جنسیت دانشجو و بیمار را نیز به عنوان عاملی مهم در پذیرش حضور دانشجویان برجسته کرده است؛ به‌طوری‌که زنان نسبت به دانشجویان هم‌جنس خود احساس راحتی بیشتری داشتند که این جنبه در مطالعه حاضر مورد بررسی قرار نگرفته است. همچنین شان تأکید کرده است که بیماران برای اولین بار مراجعه‌کننده، حساسیت بیشتری نسبت به حضور دانشجویان دارند، موضوعی که در مطالعه حاضر به صورت مستقیم بررسی نشده است.

چودوری و همکاران در سال ۲۰۰۶ مطالعه‌ای باهدف تحلیل نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در هنگام مشاوره در یک بخش بسیار متنوع از لحاظ فرهنگی و قومی در لندن انجام دادند. براساس

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

نتایج بیماران مسن تر، بیماران متولد شده در انگلستان و بیماران با تجربه قبلی از دانشجویان پزشکی به نظر می رسد به ویژه نسبت به دانشجویان مطلوب هستند. با این حال، در مقایسه با جمعیت سفید- بریتانیایی، به نظر می رسد جمعیت غیرسفید- انگلیسی نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی منفی تر است [۲۴]. مطالعه حاضر نیز نشان داده است که متغیرهایی مانند سن و تجربه قبلی (سابقه بستری) روی نگرش و احساس بیماران نسبت به حضور دانشجویان تأثیرگذار است، که این همخوانی با مطالعه چودوری دارد. همچنین در هر دو مطالعه بیماران مسن‌تر نگرش مثبت‌تری داشته‌اند. تفاوت اصلی در مطالعه چودوری مربوط به تأثیر زمینه‌های فرهنگی و قومی است که در مطالعه حاضر بررسی نشده است. در نتیجه، نتایج هر دو مطالعه تا حد زیادی همسو بوده و نشان‌دهنده اهمیت عوامل دموگرافیک و فرهنگی در شکل‌گیری نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی است.

سوبکی و همکاران در سال ۲۰۱۸ مطالعه‌ای باهدف بررسی نگرش بیماران مامایی و زنان نسبت به مشارکت دانشجویان پزشکی در مراقبت های بالینی انجام دادند. براساس نتایج زنان سطوح راحتی بالاتری را در حضور دانشجویان دختر پزشکی به ویژه در حین معاینه لگن گزارش کردند. حضور دانشجویان پسر پزشکی باعث کاهش قابل توجهی در آسایش بیمار شد [۲۵]. مطالعه حاضر نیز به تفاوت نگرش بیماران نسبت به حضور دانشجویان پزشکی در درمانگاه‌های زنان و نازایی پرداخته و نشان داده که نگرش بیماران به متغیرهایی مانند سن و جنسیت (که در مطالعه سوبکی به صورت غیرمستقیم با توجه به جنس دانشجو و راحتی بیماران ارتباط دارد) وابسته است. بنابراین، می‌توان گفت که نتایج مطالعه سوبکی با مطالعه حاضر همخوانی دارد، به خصوص در بخش تأکید بر اهمیت جنس دانشجو در احساس راحتی بیماران زن. در مجموع، هر دو مطالعه تأکید دارند که جنسیت دانشجوی پزشکی نقش مهمی در نگرش و احساس بیماران زن نسبت به حضور دانشجویان دارد.

نتیجه‌گیری:

پژوهش حاضر نشان داد که بیماران مراجعه‌کننده به درمانگاه‌های زنان و نازایی جهرم نگرش و احساس نسبتاً مثبتی نسبت به حضور دانشجویان پزشکی دارند، به‌ویژه در صورت رعایت نکات اخلاقی و اطلاع‌رسانی مناسب. ترجیح بیماران به حضور دانشجویان هم‌جنس و تأثیر نوع عضو معاینه‌شده بر رضایت، اهمیت توجه به حریم خصوصی را برجسته می‌کند. متغیرهایی مانند سن، تحصیلات و وضعیت تأهل در میزان پذیرش بیماران نقش معناداری داشتند. در مجموع، آموزش بالینی در این مراکز با رعایت اصول اخلاقی و اطلاع‌رسانی شفاف می‌تواند با رضایت‌مندی بیماران همراه باشد.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این مطالعه مورد تائید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی جهرم IR.JUMS.REC.1403.031 است.

حامی مالی

این مقاله با حمایت های مالی دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام پذیرفته است.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

سهم نویسندگان

نویسندگان این مقاله در تمامی مراحل اجرای این مطالعه نقش و همکاری داشتند..

تشکر و قدردانی

بدیوسیله از واحد توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان پیمانیه شهرستان جهرم بابت حمایت لازم و کمک به اصلاح این مقاله تقدیر و تشکر می گردد. همچنین از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جهرم بابت حمایت های مالی برای انجام این مطالعه قدردانی می گردد.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]
Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

References

1. Sobral DT, Wanderley MD. Receptiveness to students' presence at gynecological consultations: patients' motives and appraisal of learners' interpersonal communication skills. Rev Bras Educ Med. 2021; 45(1):e018. DOI: 10.1590/1981-5271v45.1-20190345.ING

2. Abdollahi A, Varaki AK, Yousefi M, Frouzanian M, Shamshiriyan M, Rezaee A. Investigating medical students' attitudes towards women's patients' rights: Implications for ethical gynecological care. J Women Health Care Gynecol. 2023; 2(4):1-8. DOI: 10.59657/2993-0871.brs.23.022

3. Iqbal MZ, Bukhamsin EY, Alghareeb FY, Almarri NM, Aldajani LM, Busaleh HA. Participation of medical students in patient care: How do patients perceive it?. J Family Med Prim Care. 2020; 9(7):3644-51. DOI: 10.4103/jfmpc.jfmpc_130_20 PMID: 33102344

4. Hamza A, Warczok C, Meyberg-Solomayer G, Takacs Z, Juhasz-Boess I, Solomayer EF, et al. Teaching undergraduate students gynecological and obstetrical examination skills: The patient's opinion. Arch Gynecol Obstet. 2020; 302(2):431-38. DOI: 10.1007/s00404-020-05615-1 PMID: 32488397

5. Torres A, Horodeńska M, Witkowski G, Torres K. Hybrid simulation of pediatric gynecologic examination: A mix-methods study of learners' attitudes and factors affecting learning. BMC Med Educ. 2020; 20(1):164. DOI: 10.1186/s12909-020-02076-7 PMID: 32448304

6. Shetty PA, Magazine R, Chogtu B. Patient outlook on bedside teaching in a medical school. J Taibah Univ Med Sci. 2020; 16(1):50-6. DOI: 10.1016/j.jtumed.2020.10.002 PMID: 33603632

7. Gil-Santos I, Santos CC, Duarte I. Medical education: Patients' perspectives on clinical training and informed consent. Int J Environ Res Public Health. 2022; 19(13):7611. DOI: 10.3390/ijerph19137611 PMID: 35805270

8. Sharidan NI, Isa NS, Effendy N, Azhab HA, Mar SO. Male disadvantage in undergraduate Ob/Gyn learning and its consequences: Experience of Malaysian private and public medical students. Asian J Med Health Sci. 2023; 6(1):36-50. Link

9. Noerholk LM, Morcke AM, Bader Larsen KS, Tolsgaard MG. Is two a crowd? A qualitative analysis of dyad learning in an OBGYN clinical clerkship. Med Educ. 2021; 55(6):724-32. DOI: 10.1111/medu.14444 PMID: 33368489

10. Danielsen KG, Fougner M, Haugstad GK. Treating gynecological pain: key factors in promoting body awareness and movement in somatocognitive therapy (SCT). A case study of a physiotherapy student´s treatment approaches. Physiother Theory Pract. 2022; 38(11):1705-17. DOI: 10.1080/09593985.2021.1872125 PMID: 33427550

11. Merz AA, Janiak E, Mokashi M, Allen RH, Jackson C, Berkowitz L, et al. We're called upon to be nonjudgmental: A qualitative exploration of United States medical students' discussions of abortion as a reflection of their professionalism. Contraception. 2022; 106:57-63. DOI: 10.1016/j.contraception.2021.09.004 PMID: 34529953

12. Arasoo VJ, Dominic NA, Ratnasingam V, Islam MI, Lee EZ, Wong JJ, et al. Patients' perception towards general and pelvic examination by male medical students: A cross-sectional study in a multi-ethnic population. IMJM. 2021; 20(4). DOI: 10.31436/imjm.v20i4.1680

13. Izadi P, Pirasteh A, Shojaienejad A, Omid A. Patients' Attitude and Feeling toward the Presence of Medical Students in Shahid Mostafa Khomeini Educational Clinics. Iran J Med Educ. 2014; 14(4):303-11. [In Persian] Link

14. Mwaka AD, Taremwa S, Adoch W, Achan J, Ainembabazi P, Walego G, et al. Patients' attitudes towards involvement of medical students in their care at university teaching hospitals of three public universities in Uganda: A cross sectional study. BMC Med Educ. 2022; 22(1):519. DOI: 10.1186/s12909-022-03576-4 PMID: 35780159

15. Iqbal MZ, Bukhamsin EY, Alghareeb FY, Almarri NM, Aldajani LM, Busaleh HA. Participation of medical students in patient care: How do patients perceive it? J Family Med Prim Care. 2020; 9(7):3644-51. DOI: 10.4103/jfmpc.jfmpc_130_20 PMID: 33102344

16. Golden BP, Henschen BL, Gard LA, Ryan ER, Evans DB, Bierman J, et al. Learning to be a doctor: Medical students' perception of their roles in longitudinal outpatient clerkships. Patient Educ Couns. 2018; 101(11):2018-24. DOI: 10.1016/j.pec.2018.08.003 PMID: 30122264

17. Taha HA, Al Saqer JK, Al Harbi NR, Younis RN, Al Dawoud F, Nawaiseh MB, Berggren V. Patient's Perceptions and Attitudes Towards Medical Student's Involvement in Their Healthcare at a Teaching Hospital in Jordan: A Cross Sectional Study. Patient Prefer Adherence. 2023; 17:629-641. DOI: 10.2147/PPA.S396035 PMID: 36935940

18. Zhang H, Zhang H, Zhang Z, Wang Y. Patient privacy and autonomy: a comparative analysis of cases of ethical dilemmas in China and the United States. BMC Med Ethics. 2021; 22(1):8. DOI: 10.1186/s12910-021-00579-6 PMID: 33531011

19. Sadollahi A, Fatemi E, Ghorbani R, Ehsani F, Nayer A, et al. Patients´ attitude and feeling toward the presence of rehabilitation students in educational clinics.

[DOI: 10.48312/dsme.12.2.540.11]

Downloaded from dsme.hums.ac.ir at 3:47 +0330 on Wednesday November 18th 2026

Koomesh.2017;19(4):e153932. Link

20. Abdian T, Hatami N, Rahmanian M, Sadeghi SE, Kalani N, Malekshoar M. Patients' attitude and feeling toward the presence of medical students in educational clinics. DDJ. 2019; 8(2):107-12. DOI: 10.34172/iejm.2019.06

21. Alkalash SH, Alhashmi Alamer EH, Munshi SA, Aljuwaybiri R, Jawa HT, Asiri RK, et al. Patients' attitudes toward the involvement of medical students in their health care in the family medicine clinics in the Makkah Region, Saudi Arabia. Cureus. 2023; 15(7):e42404. DOI: 10.7759/cureus.42404 PMID: 37637642

22. Malhotra RK, Hosdurga G. Patients' attitudes towards the involvement of medical students during induction of regional anesthesia. Local Reg Anesth. 2010; 3:73-6. DOI: 10.2147/LRA.S13098 PMID: 22915872

23. Shann S, Wilson JD. Patients' attitudes to the presence of medical students in a genitourinary medicine clinic: A cross sectional survey. Sex Transm Infect. 2006; 82(1):52-4. DOI: 10.1136/sti.2005.016758 PMID: 16461604

24. Choudhury TR, Moosa AA, Cushing A, Bestwick J. Patients' attitudes towards the presence of medical students during consultations. Med Teach. 2006; 28(7):e198-203. DOI: 10.1080/01421590600834336 PMID: 17594546

25. Subki AH, Algethami MR, Addas FA, Alnefaie MN, Hindi MM, Abduljabbar HS. Women's perception and attitude to medical students' participation in obstetrics and gynecology care. Saudi Med J. 2018; 39(9):902-9. DOI: 10.15537/smj.2018.9.22668 PMID: 30251734